

56 שכיון שסופה לטמא טומאה חמורה בבית הבליעה, הרי היא מטמאה
 57 טומאה קלה אף שלא הוכשרה במים. ואי – ואם נאמר שאיסור
 58 נחשב 'אוכל' מפני הסברא ש'איסורו חישובו', אם כן נבבלת עוף
 59 טהור למה לי מהשקבה להחשיבה 'אוכל' כדי שתקבל טומאת
 60 אוכלין, והרי היא נחשבת 'אוכל' משום איסור נבילה שיש בה.
 61 מתרצת הגמרא: הא מני – משנה זו בטהרות, רבי שמעון היא,
 62 שהוא חולק על הסברא ש'איסורו חישובו', ולכן לדעתו צריכה נבלת
 63 עוף טהור מחשבה.
 64 הגמרא מביאה עוד ראייה שאין אומרים הסברא ש'איסורו חישובו':
 65 תא שמע, שנינו בעוקצין (א"ר מ"א) בפירוט הרברים הטעונים מחשבה
 66 כדי להחשיבם 'אוכל', נבלת בהמה טמאה בכל מקום ו-בין
 67 בשווקים ובין בכפרים, ונבלת עוף טהור והחלב – שומן של נבלת
 68 בהמה טהורה, רק כשהם בכפרים, צריכים מהשקבה, נבלת בהמה
 69 טמאה הטעם כיון שבשום מקום אין רגילים לאכול נבלת בהמה
 70 טמאה, כי היא מאוסה, ונבלת עוף טהור וחלב הטעם כיון שבכפרים
 71 אנשיהם עניים ואינם רגילים לאכול אף עופות ושומנים, ולכן אינם
 72 נחשבים אוכל עד שיחשוב עליהם להאכילם לגוי, ואינם צריכים
 73 הכשר, כיון שסופם לטמא טומאה חמורה. ואי אמרת 'איסורו
 74 חישובו', למה לי מהשקבה, והרי על כל איסורים אלו אמרה תורה
 75 שאסורים באכילה. מתרצת הגמרא: הא מני – משנה זו בעוקצין רבי
 76 שמעון היא, שהוא חולק על הסברא ש'איסורו חישובו', ולכן אפילו
 77 נבלת בהמה טמאה ונבלת עוף טהור, כל עוד לא חישוב לאוכלם אינן
 78 מקבלות טומאה.
 79 אומרת הגמרא: תא שמע ממה ששנינו בהמשך המשנה בעוקצין
 80 (שם), נבלת בהמה טהורה בכל מקום ו-בין בכפרים ובין בשווקים,
 81 אינה צריכה מחשבה, משום שהיא עומדת לאכילה לגוי, ונבלת
 82 עוף טהור והחלב של בהמה טהורה שנשחטה, כשהם בשווקים,
 83 שיש שם עשירים האוכלים עופות ושומן, אינן צריכים מהשקבה,
 84 משום ששם הם עומדים לאכילה, ולא הכשר. ומדייקת הגמרא:
 85 שדווקא אלו אינם צריכים מחשבה, הא – אבל בהמה טמאה, בעיא
 86 מהשקבה, ואין אומרים שאיסורו מחשיבו.
 87 אומרת הגמרא: וכי תימא הא מני – ואם תרצה לומר גם על קושיא
 88 זו, שמשנה זו רבי שמעון היא, שהוא חולק על הסברא ש'איסורו
 89 חישובו', ולכן סבר שבהמה טמאה צריכה מחשבה. אין לומר כן,
 90 דהא מדרספא – שהרי כיון שהסיפא של המשנה רבי שמעון הוי –
 91 נאמרה על ידי רבי שמעון, בהכרח דהיישא של המשנה לאו רבי
 92 שמעון. דקתני בסיפא של משנה זו, רבי שמעון אומר, אף
 93 הנבילות של הנמל והארנבת והשפן והחזיר יש בהן טומאת
 94 אוכלין, ואינן צריכין לא מהשקבה ולא הכשר, אף שהן טמאות.
 95 ואמר רבי שמעון בברייתא, מה פעם שאינם צריכים מחשבה, והרי
 96 הם מינים טמאים שאינם נחשבים 'אוכל', הואיל ויש בהן קצת
 97 סימני טהרה, כי חלקם מעלי גרה ולא מפרטים פרסה, וחלקם
 98 מפרטי פרסה ולא מעלים גרה, ומצד סימן הטהרה שיש להם
 99 נחשבים כנבלת בהמה טהורה שאינה צריכה מחשבה להחשב אוכל
 100 לקבל טומאה. וכיון שהרישא אינה כדעת רבי שמעון, חזרת
 101 הקושיא, למה בהמה טמאה צריכה מחשבה, והרי לדעת חכמים
 102 איסורו מחשיבו כ'אוכל'.
 103 לכן חזרת הגמרא ממה שפירשה עד כאן בטעם חכמים שאמרו
 104 שפטר חמור מטמא טומאת אוכלין אף שלא חישוב לאוכלו, מהטעם
 105 שאיסורו מחשיבו כ'אוכל': אלא אמר רבא, דבולי עלמא – בין לפי
 106 רבי שמעון ובין לפי חכמים, לא אמרינן שדבר אסור מקבל טומאה
 107 כי 'איסורו חישובו', ומה שאמרו שפטר חמור יש בו טומאת אוכלין
 108 אף שלא חישוב לאוכלו, ואי דערפיה מיערף – אם מדובר באופן
 109 שכבר נערף, הוי נמי – גם חכמים מודים שאינו מטמא טומאת
 110 אוכלין, כיון שלא נשחט ולא העמידו לאכילה,

1 מקשה הגמרא על רבי יוחנן: אי הוי, שרבי שמעון סובר שאיסור
 2 הנאה אינו מקבל טומאת אוכלין, אם כן בפשר החלב, מאי איריא
 3 – מדוע נקט רבי שמעון שמקבל טומאה משום דהיתה לה שעת
 4 הכושר, תיפוק לי בלי טעם זה, שמקבל טומאה משום דאוכל
 5 שאתה יכול להאכילו לאתרים הוא, שהרי לדעתו הוא מותר
 6 בהנאה, כדתנא, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון,
 7 פשר החלב אסור באכילה ומותר בהנאה, ולמד כן בגזירה שה
 8 מטריפה, שנאמר באיסור בשר בחלב (דברים י"ב כ"א) 'כי עם קדוש אתה
 9 לה' אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו, ולהלן באיסור טריפה הוא
 10 אומר (שמות כ"ב ל) 'ואנשי קודש תהיו לי, ובשר בשה טריפה לא
 11 תאכלו, מה להלן באיסור טריפה, אסור באכילה ומותר בהנאה,
 12 שהרי נאמר בסוף הפסוק 'לחלב תשליכו אתו, אף כאן באיסור
 13 בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה, ואם כן קשה למה הוצרך
 14 רבי שמעון לומר שבשר בחלב מקבל טומאה משום שהיתה לו שעת
 15 הכושר, והרי לדעתו בשר בחלב נחשב 'אוכל' כי אינו אסור בהנאה.
 16 מתרצת הגמרא: תרא ועוד קאמר – אמנם טעם זה נכון, אך רבי
 17 שמעון בא להוסיף עוד טעם, ואלו הם, תרא – טעם אחד משום
 18 דאוכל שאתה יכול להאכילו לאתרים הוא, שהרי הוא מותר
 19 בהנאה. ועוד, כי לדרייה נמי – לבעל הבשר בחלב עצמו, הרי היתה
 20 לו שעת הכושר, שהרי יכול היה לאכול את הבשר ואת החלב קודם
 21 שהתבשלו יחד.
 22 הגמרא מסיימת את הראיה שלדעת רבי שמעון פטר חמור אחר
 23 עריפה אסור בהנאה. אומרת הגמרא: ואם איתא דלאחר עריפה
 24 שרי רבי שמעון פטר חמור בהנאה, ליתני – היה ראוי לשנות,
 25 'ומודה רבי שמעון לחכמים בפטר חמור ובשר בחלב שפממאין
 26 טומאת אוכלין', שהרי גם פטר חמור יכול להאכילו לאתרים, ואינו
 27 בכלל שאר איסורי הנאה שממנו ברישא שעליהם אמר רבי שמעון
 28 שאינם מטמאים טומאת אוכלין. אלא בהכרח שאחר עריפה הוא
 29 אסור בהנאה, ולכן לדעת רבי שמעון אין בפטר חמור טומאת אוכלין,
 30 כי אינו נחשב 'אוכל'.
 31 הגמרא דוחה את הראיה. אומרת הגמרא: לעולם יתכן שרבי שמעון
 32 סובר שגם אחר עריפה הוא מותר בהנאה, ואמנם אי דחשיב עליה
 33 – אם חשב עליו לאכילה, הוי נמי – אכן רבי שמעון יודה שמתמא
 34 טומאת אוכלין כיון שלדעתו הוא מותר בהנאה, ואם חשב לאוכלו
 35 נחשב 'אוכל'. אולם הלא הלא פמא עסקינן – כאן בברייתא מדובר,
 36 באופן דלא חשיב עליה – שלא חשב עליו לאכילה, ולכן אמר רבי
 37 שמעון שאינו מטמא טומאת אוכלין, כי נבלת בהמה טמאה מאוסה
 38 כיון שאסורה מצד נבילה ומצד שהיא טמאה, ואינה חשובה אוכל רק
 39 על ידי מחשבה.
 40 הגמרא מבררת את טעמם של חכמים. שואלת הגמרא: ומעמא מאי
 41 מטמאי רבנן – אם מדובר באופן שלא חישוב לאוכלו, מהו טעמם של
 42 חכמים שאמרו שחל עליו טומאת אוכלין, והרי אינו 'אוכל'. אמרוה
 43 רבנן קמיה – אמרו חכמים לפני רב שיש, הואיל ואיסורו חישובו
 44 – האיסור שאסרה תורה לישראל לאכול בהמה טמאה, מחשיבתו
 45 כ'אוכל', שכיון שאסרתה תורה באכילה מוכח שהוא ראוי לאכילה
 46 לגויים, ולכן מקבל טומאת אוכלין. ורבי שמעון סובר שאין אומרים
 47 'הואיל ואיסורו חישובו'.
 48 הגמרא מקשה על הסברא של 'איסורו חישובו': ולרבנן מי אמרינן
 49 סברא זו של הואיל ואיסורו חישובו להחשיבו 'אוכל', והא תנן
 50 (טהרות פ"א מ"א) שלשה עשר דברים – תנאים מיוחדים אמרו נבלת
 51 עוף טהור, כדי שתהא ראויה לקבל טומאת אוכלין, וזו ו-התנאי
 52 דלהלן היא אחת מהן, צריכה מהשקבה – יש לו לקבוע שרוצה
 53 להאכילה לגוי, כדי להחשיבה 'אוכל', משום שלא רגילים לאכול
 54 נבלת עוף, ואינה צריכה הכשר – אין צריך שיבואו רגילים מים כמו
 55 בשאר אוכלין שאינן מקבלין טומאה רק לאחר שבאו עליהן מים,

60 בהנאה פטר חמור לאחר עריפה, ממה ששינוי בברייתא, לא רצה
 61 בעל החמור לפדותו את הפטר חמור, עזרפו בקופיין – בסכין גדול,
 62 מאחוריו – מאחורי הצואר, שכן עריפה נעשית מול עורפו, וקוברו,
 63 ואסור בהנאה, דברי רבי יהודה. ורבי שמעון מתיר. ומשמע שרבי
 64 שמעון מתיר את הפטר חמור גם לאחר עריפה.
 65 מתרצת הגמרא: אימא – אמור כך בברייתא. ומחיים אסור הפטר
 66 חמור בהנאה, ורבי שמעון מתיר, דהיינו שהסיפא אינה עוסקת
 67 באיסור הנאה לאחר עריפה, אלא מחיים, אבל לאחר עריפה גם
 68 לדעת רבי שמעון הוא אסור בהנאה.
 69 שואלת הגמרא: והא מדסיפא מחיים הוי – והרי כיון שהסיפא של
 70 הברייתא עוסקת באיסור הנאה שיש על הפטר חמור מחיים, בהכרח
 71 שהרישא לאו מחיים – אינה עוסקת באיסורו מחיים, דקתני סיפא,
 72 לא ימיתנו את הפטר חמור, לא בקנה ולא במגל ולא בקרדום ולא
 73 במגירה – מסור, שיש לו שיניים, ולא יבניסנו לתוך וינעול דלת
 74 לפניו בשביל שימות ברעב, אלא יערפו בקופיין דווקא, ואסור
 75 הפטר חמור בגיזה ועבודה, דברי רבי יהודה. ורבי שמעון מתיר
 76 בגיזה ועבודה, כי לדעתו פטר חמור אינו נאסר מחיים. וכיון שהסיפא
 77 עוסקת באיסור הנאה מחיים, בהכרח שהרישא עוסקת באיסורו
 78 לאחר עריפה, ומוכח שרבי שמעון מתיר גם אחר עריפה. משיבה
 79 הגמרא: באמת בין הרישא ובין הסיפא של הברייתא עוסקות
 80 באיסורו מחיים, אלא שהרישא עוסקת בהנאה דמיו, שאם השכיר
 81 את הפטר חמור לאחר, דמיו אסורים למשכיר. ואילו הסיפא עוסקת
 82 בהנאה גופו, דהיינו שאסור ליהנות מעצם גופו, כגון בגיזה ולעבוד
 83 בו.
 84 הגמרא תבאר מדוע צריכה הברייתא להשמיענו איסור הנאה הן
 85 בדמיו והן בגופו. אומרת הגמרא: וצריכא הברייתא להשמיענו
 86 שנחלקו בין באיסור הנאת גופו ובין באיסור הנאת דמיו, דאי תנא
 87 רק את הרישא העוסקת באיסור הנאת דמיו, היה מקום לומר, שרק
 88 בהנאה קא שרי – בהנאת דמיו לבדו, התיר רבי שמעון מחיים, אבל
 89 בהנאת גופו אימא – אולי נאמר שמודה ליה רבי שמעון לרבי
 90 יהודה, שאסור ליהנות מחיים. ואי תנא רק את הסיפא העוסקת
 91 באיסור הנאת גופו, היה מקום לומר שרק בהנאה – בהנאת גופו
 92 לבדו קאסר רבי יהודה, אבל בהנאת דמיו אימא – אולי נאמר
 93 שמודה רבי יהודה לרבי שמעון, שאין איסור הנאה מחיים, לכן
 94 צריכא הברייתא להשמיענו מחלוקתם בשני איסורים אלו.
 95 אומרת הגמרא: וכן אמר רב נחמן אמר רבה פר אבות, מודה רבי
 96 שמעון בפטר חמור לאחר עריפה, שהוא אסור בהנאה. ואמר רב
 97 נחמן, מנא אמינא לה – מדיבין למדתי דבר זה, דתניא, נאמר בפטר
 98 חמור (שמות יג ט) וְאִם לֹא תִפְדֶּה וְעָרַפְתּוּ, נאמר כאן לשון 'עריפה'
 99 וְנֹאמַר לְהִלְךְ לִגְבִי עֵגְלָה עֵרֹפָה לְשׁוֹן 'עריפה', שנאמר (דברים כא ד)
 100 וְעָרַפּוּ שֵׁם אֶת הָעֵגְלָה בְּנַחֲלָה, מה להלן בעגלה ערופה, אסור
 101 בהנאה אחר עריפה, אף כאן בפטר חמור, אסור בהנאה אחר
 102 עריפה. ודן רב נחמן, מני – לדעת מי חמור ברייתא זו, אימא
 103 לדעת רבי יהודה, הרי לדעתו גם מחיים מיקר אסור בהנאה, ואילו
 104 בברייתא זו מבואר שהכתוב משמיענו שאסור לאחר עריפה, ומשמע
 105 שקודם לכן היה מותר. אלא לאו ברייתא זו רבי שמעון היא, וכיון
 106 ששינוי בה שלאחר עריפה אסור בהנאה, הרי שרבי שמעון מודה
 107 שלאחר עריפה אסור בהנאה.
 108 הגמרא דוחה את הוכחת רב נחמן: אמר ליה רב ששת לרב נחמן,
 109 ספרא תבירך – רב ספרא שהוא חבירך, תרגומה – ביאר ברייתא זו,
 110 שלעולם רבי יהודה היא, שסובר שאסור בהנאה מחיים, ואצטריך
 111 ומכל מקום הוצרכה הברייתא לדרוש מהכתוב שגם לאחר עריפה
 112 אסור בהנאה, כי סלקא דעתך אמינא שאם שכבר אסור בהנאה
 113 מחיים, אבל עריפה במקום פדייה עומדת, ויש להשוותם, ולומר
 114 מה פדייה מתרת את הפטר חמור מאיסור הנאה, אף עריפה מתרת
 115 אותו מאיסור הנאה, ואפילו רבי יהודה לא יאסור לאחר עריפה, קא
 116 משמע לן שאינו כן, אלא גם לאחר עריפה אסור בהנאה. ומעתה אין
 117 להוכיח מברייתא זו את דעתו של רבי שמעון לגבי איסור הנאה
 118 לאחר עריפה.

המשך בעמוד קמג

1 אלא הקא קמאי עסקינן בגזון ששחטו את הפטר חמור להתלמד
 2 בו הלכות שחיטה ולא לשם אכילה, שרבי שמעון סובר שאינה
 3 שחיטה גמורה המועילה להחשיבו אוכל, ולכן אינו מטמא טומאת
 4 אוכלין. וחכמים סוברים שדי בשחיטה זו להחשיבו 'אוכל' הראוי
 5 לקבל טומאת אוכלין.
 6 הגמרא מביאה מחלוקת בשחט להתלמד: ובפלוגתא – ומחלוקתם
 7 תליה במחלוקת דנימוס ורבי אליעזר, דתניא, אמר רבי יוסי, סח
 8 לי נימוס אחיו של רבי יהושע הנריסי, שהשחט את העורב שהוא
 9 עוף טמא, כדי להתלמד בו, אם נפל דמו על אוכל, דמו מכשיר
 10 אותו לקבל טומאה, כי דם הוא אחד משבעת המשקים המכשירים
 11 את האוכל לקבל טומאה, רבי אליעזר אומר, דם שחיטה לעולם
 12 מכשיר.
 13 הגמרא מבארת במה נחלקו תנא קמא ורבי אליעזר. שואלת הגמרא:
 14 רבי אליעזר תיני תנא קמא, ובמה נחלקו. משיבה הגמרא: אלא
 15 לאו סברת 'איסורו חישובו' איכא בינייהו – המחלוקת ביניהם היא,
 16 אם 'איסורו חישובו' בצירוף שחיטה להתלמד מועיל להחשיב את
 17 הנשחט לאוכל, דתנא קמא סבר ששחיטה להתלמד אינה מחשיבה
 18 את הבשר כ'אוכל' וכן 'איסורו חישובו' לבד אינו מועיל כדי
 19 להחשיבו 'אוכל', ולפיכך דמו של העורב מכשיר לעולם – רק אם
 20 נפל על אוכל אחר, אבל לגופיה פני מחשבה – אבל כדי להחשיב
 21 את גוף העורב כ'אוכל' הרי הוא אחד לקבל טומאה צריך שיחשוב לאוכלו,
 22 וממילא אין הדם מכשירו, שהרי אינו נחשב כאוכל כלל. ואתא רבי
 23 אליעזר למימר שדם שחיטה לעולם – גם אם אינו אלא להתלמד
 24 מכשיר, ואפילו לגופיה נמי לא פני מחשבה – ואפילו כדי
 25 להחשיב את גוף העורב עצמו כ'אוכל' הראוי לקבל טומאה אין
 26 צריך מחשבה לאוכלו, כיון שאף שחיטה להתלמד מחשיבתו לאוכל
 27 ובצירוף 'איסורו חישובו'. ונמצא שבמחלוקת זו של רבי אליעזר
 28 ותנא קמא נחלקו רבי שמעון ורבנן בפטר חמור ששחטו להתלמד.
 29 דוחה הגמרא: ממיא – מנין שרבי אליעזר החשיב את העורב
 30 כ'אוכל' משום שסובר שגם אם שחטו להתלמד נחשב אוכל, ומשום
 31 כך אמרת שסובר כרבנן בפטר חמור, דילמא טעמא דרבי אליעזר
 32 הוה, בשחט את העורב, משום דשאני – שונה דין העורב הואיל
 33 ויש בו קצת סימני טהרה, ולכן נחשב 'אוכל' גם ללא מחשבה. אבל
 34 בפטר חמור שאין לו כלל סימני טהרה, שמה מודה רבי אליעזר שאין
 35 שחיטה להתלמד מועלת להחשיבו אוכל. ובהכרח שהטעם שאמרו
 36 חכמים שפטר חמור מקבל טומאה אינו משום ששחטו להתלמד,
 37 אלא משום שמדובר שחשב בפירוש לאוכלו, ואילו רבי שמעון סבר
 38 שאף אם חשב בפירוש לאוכלו, אינו מקבל טומאה, כי הוא אסור
 39 בהנאה לאחר עריפה.
 40 מבררת הגמרא: ומגלן דסימני טהרה מילתא היא – שאם יש לו
 41 חלק מסימני טהרה נחשב כאוכל גם ללא מחשבה. דקתני בברייתא
 42 (לעיל ע"א) השניה עלה דתהיא – הבאה לבאר את דברי רבי שמעון
 43 במשנה שאמר שנבלת שפן וחזיר אינם צריכים מחשבה לאכילה,
 44 אמר רבי שמעון, מה פועם, הואיל ויש (בו) [כהן] קצת סימני
 45 טהרה, כי חלקם מעלי גרה ולא מפרסי פרסה, וחלקם מפרסי פרסה
 46 ולא מעלים גרה. ואם כן יש לומר שגם טעמו של רבי אליעזר בעורב
 47 הוא משום מקצת סימני טהרה שבו ולא משום השחיטה.
 48 אומרת הגמרא: וכי תימא – ואם תרצה לדחות ולומר, דאי טעמו
 49 של רבי אליעזר בעורב הוא משום שיש לו קצת סימני טהרה, אם
 50 כן מיא ארייא – מדוע נקטה הברייתא דווקא בשחטו להתלמד, והרי
 51 אפילו אם שחטו להתעסק – שרצה לחתוך דבר אחר, וחתך את
 52 העורב בטעות, ולא התכוין כלל למעשה שחיטה, נמי לא יהיה צריך
 53 מחשבה, משום מקצת סימני טהרה שבו. משיבה הגמרא: אין חכי נמי
 54 – אכן מצד דברי רבי אליעזר לא היתה הברייתא נוקטת סימני
 55 להתלמד, ומה שנקטה כן הוא משום נימוס, כדי להשמיענו שלדעת
 56 נימוס אפילו שחיטה להתלמד אינה מועילה להחשיב את העורב
 57 כ'אוכל', אף שהיא שחיטה מעולה משחיטת המתעסק.
 58 הגמרא חוזרת לדברי האומר שמודה רבי שמעון שפטר חמור לאחר
 59 עריפה אסור בהנאה: איתיביה אבי לרבא שאמר שרבי שמעון אסור

51 בהנאה תיקדש כבוליה - האשה יכולה להתקדש בשווי של כל
 52 החמור, ואי רבי יהודה היא שאסר בהנאה פטר חמור, גם יקשה
 53 למה אינה מקודשת, שאף שאסר בהנאה, אבל תיקדש בהנהגת רבינו
 54 ביני - האשה יכולה להתקדש בהפרש שיש בין שווי החמור לשווי
 55 השה, שכיון שיכולה לפדותו בשה ולקבל את ההפרש שביניהם
 56 נמצא שנתן לה שיהיה כסף להתקדש בו.
 57 מתרצת הגמרא: אמר רבה בר אבון אמר רב, לעולם משנה זו רבי
 58 יהודה היא, וכגון - ומדובר באופן שקידש בחמור שאינו שוה אלא
 59 שקל, וקבר לה - והתנא במשנה זו סובר רבי יוסי בר יהודה,
 60 דתניא, כפל הכתוב בפטר חמור (שמות יג טו, שם לז ט) 'תפדה' / 'תפדה',
 61 ודרשו מכך [תפדה] מיד אפילו בתוך שלושים יום ללידת החמור,
 62 'תפדה' אפילו בשה ששווי רק כל שהוא. רבי יוסי בר יהודה
 63 אומר, אין פדייה פחותה משקל, וצריך שיהיה השה שוה לפחות
 64 שקל אחד. והתנא במשנה סבר כרבי יוסי בר יהודה, וכיון שמדובר
 65 במקדש בחמור שווה רק שקל, נמצא שאין הפרש בין שווי של
 66 החמור לשווי השה, ולכן אין האשה מתקדשת בו.
 67 הגמרא מבררת את הדרשות שלמדנו מ'תפדה' תפדה: אמר רב,
 68 שנינו בברייתא, 'תפדה' / 'תפדה', ודרשו 'תפדה' מיד, 'תפדה' כל
 69 שהוא. מקשה הגמרא: פשיטא - הלא פשוט דין זה שאפשר לפדות
 70 את החמור אפילו בתוך שלושים יום ללידתו, ואפילו בשה ששווי כל
 71 שהוא, שהרי לא אמרה תורה שיש לפדותו אחר חודש ובשווי מסוים.
 72 מתרצת הגמרא: איצטריך - הוצרך הכתוב להשמיענו דין זה, כי
 73 ללא היתור סלקא דעתך אמינא הואיל ואיתקש פטר חמור לבכור
 74 אדם, שנאמר (במדבר יח טו) 'אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור
 75 הבקמה הטמאה תפדה', והיה ניתן ללמוד ולומר, מה - כשם שבכור
 76 אדם אינו נפדה אלא לאחר שלשים יום ללידתו, ופדיונו בהמש
 77 שקלים, האי נמי - גם פטר חמור יפדה רק לאחר שלשים יום
 78 ללידתו, ופדיונו בהמש שקלים, קא משמע לן 'תפדה' מיד - אפילו
 79 בתוך שלשים יום ללידת החמור, 'תפדה' אפילו בשה ששווי רק כל
 80 שהוא.
 81 הגמרא מבארת את המשך הברייתא: רבי יוסי בר יהודה אומר, אין
 82 פדייה פחותה משקל. מקשה הגמרא: ממה נפשך - מה שתאמר
 83 קשה הוא, כי אי מקיש - אם טעמו של רבי יוסי בר יהודה לקבוע
 84 את ערך השה הפדיון בשקל לפחות, הוא משום שמקיש פטר חמור
 85 לבכור אדם, המש ליבני - יהיה צריך לתת חמש שקלים בפדיונו
 86 כפדיון בכור אדם, ואי לא מקיש - ואם הטעם שאין צריך לתת חמש
 87 שקלים הוא משום שאינו מקיש פטר חמור לבכור אדם, אם כן שקל
 88 מנא ליה - מהיכן הוא יודע שיש לפדותו בשה ששווי לפחות שקל.
 89 מתרצת הגמרא: לעולם לא מקיש רבי יוסי בר יהודה פטר חמור
 90 לבכור אדם, והטעם שצריך שיהיה השה שוה שקל, אמר רבא, אמר
 91 קרא - נאמר בפסוק (ויקרא כו כה) לגבי המתחייב להקדש ואומר 'ערכי
 92 עלי' או 'ערך פלוני עלי' שנותן כפי הערך שקבעה התורה לכל גיל,
 93 'וכל ערבה יהיה בשקל הקדש', ודרשו מפסוק זה, שכל ערבין
 94 שאתה מעריך לא יהו פחותין משקל - כל פדיון שאתה פודה, לא
 95 יהיה פחות משקל, ואף השה של פדיון פטר חמור הוא בכלל ערבין
 96 אלו.
 97 הגמרא מבארת את טעמם של חכמים: ורבנן - טעמם של
 98 רבנן שאמרו שיכול לפדות אפילו בשה ששווי כל שהוא, הוא
 99 משום שההוא - אותו פסוק שנאמר בו 'וכל ערבך יהיה בשקל
 100 הקדש'

1 הגמרא מביאה מקור אחר לאיסור הנאה לאחר עריפה לדעת רבי
 2 שמעון: אמר רב נחמן, מנא אמינא לה שרבי שמעון אסר בהנאה
 3 פטר חמור לאחר עריפה, דמתני לה לברא הטעם שאמרה תורה
 4 לערוף פטר חמור שלא נפדה, משום שהוא - בעל הפטר חמור שלא
 5 פדאו, הפסיד ממונו של בהו, שהיה הכהן אמור לקבל שה תחת
 6 הפטר חמור, לפיכך יופסד ממונו של בעל החמור בכך שיערפנו,
 7 ומשמע שמפסידו לגמרי, כי נאסר בהנאה לאחר העריפה.
 8 ודן רב נחמן, מני - לדעת מי נאמרה ברייתא זו, אילימא לדעת רבי
 9 יהודה, הרי אי אפשר לומר כן, דהא מיפסד וקנאי - שהרי לדעתו
 10 כבר הוא מופסד ועומד בעודו חי קודם שנערף, כי רבי יהודה סובר
 11 שאסור בהנאה מחיים, אלא לאו ברייתא זו רבי שמעון היא, וכיון
 12 ששנינו בה שעל ידי העריפה הוא מפסיד את חמורו, משמע שהוא
 13 אסור בהנאה, הרי שרבי שמעון מודה שפטר חמור לאחר עריפה
 14 אסור בהנאה.
 15 הגמרא דוחה גם הוכחה זו של רב נחמן. אומרת הגמרא: איבעית
 16 אימא - אם תרצה תאמר שברייתא זו רבי יהודה היא, ואיבעית
 17 אימא ברייתא זו רבי שמעון היא, ומכל מקום אין להוכיח ממנה
 18 שמודה שפטר חמור לאחר עריפה אסור בהנאה. מבארת הגמרא את
 19 הדחיה לפי כל צד: איבעית אימא רבי יהודה היא, ומה ששנינו בה
 20 'יופסד ממונו' על ידי העריפה, אף שלרבי יהודה הוא מופסד בעודו
 21 חי קודם שנערף, יש לומר שכונת הברייתא אפסידא דביני ביני -
 22 שבעריפתו הפסיד את ההפרש שבין שווי החמור לשווי השה, שאם
 23 היה פודהו בשה היה מרויח את מה שהחמור שוה יותר מהשה,
 24 וכאשר לא פדאו הפסיד בעריפתו את הפרש שוויו. ואיבעית אימא
 25 רבי שמעון היא, ומכל מקום אין להוכיח שמודה רבי שמעון שלאחר
 26 עריפה אסור בהנאה, כי כונת הברייתא היא לפחת מיתה - שעל
 27 ידי העריפה נפחת ערך החמור, כי מחיים היה שוה הרבה, ועתה אינו
 28 שוה אלא כפי שמשלמים להאכיל ונבילה לכלב, אבל הנבילה עצמה
 29 מותרת בהנאה, כי לדעת רבי שמעון פטר חמור מותר בהנאה גם
 30 לאחר עריפה.
 31 הגמרא מביאה אמוראים שנחלקו בדין פטר חמור לאחר עריפה
 32 לדעת רבי שמעון: וכן אמר ריש לקיש, שמודה רבי שמעון לאחר
 33 עריפה, שהוא - הפטר חמור אסור בהנאה. ורבי יוחנן, ואי תימא
 34 - ויש אמורים רבי אלעזר, אמר, עדיין היא מחלוקת - גם לאחר
 35 עריפה במחלוקת היא שניה, שרבי יהודה אסר בהנאה, ורבי שמעון
 36 מתיר בהנאה.
 37 הגמרא מביאה לשון אחר המעמיד את דברי רב נחמן על דברי רבי
 38 שמעון במשנה אחרת: אימא דמתני לה להא דרב נחמן, שפטר
 39 חמור אחר עריפה אסור בהנאה אפילו לפי רבי שמעון, אהא - על
 40 משנה זו ששנינו במסכת קידושין (נח), הקדש בפטר חמור אינה
 41 מקודשת, כיון שהוא אסור בהנאה. ודנו בני הישיבה, לימא מתניתין
 42 דלא ברבי שמעון, שהרי לדבריו פטר חמור אינו אסור בהנאה, ויכול
 43 לקדש בו, ועל כך אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון, משנה זו
 44 עוסקת במקדש בפטר חמור לאחר עריפה, ודברי הכל - והיא נכונה
 45 לדעת כולם, כי אפילו רבי שמעון מודה שלאחר עריפה הוא אסור
 46 בהנאה.
 47 אימא דאמרי - יש שאמרו שמשנה זו עוסקת במקדש בפטר חמור
 48 מחיים, ולכן הוקשה להם, הא מני - משנה זו כשיטת מי היא נשנית,
 49 לא כרבי יהודה ולא כרבי שמעון, אי רבי שמעון היא שמתיר פטר
 50 חמור בהנאה, יקשה למה אינה מקודשת, והרי כיון שהחמור מותר